

จากตารางที่ 4.14 การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ พนักงานโรงไฟฟ้าปฏิบัติตนได้ดีทั้ง 3 เรื่อง คือ เมื่อพบว่าสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ชำรุด จะไม่ใช้และรีบส่งซ่อมทันที (Mean = 2.82 ร้อยละ 83.6 ปฏิบัติทุกครั้ง) ตรวจสอบเครื่องป้องกันอันตรายให้อยู่ในสภาพดีก่อนใช้งาน (Mean = 2.80 ร้อยละ 81.5 ปฏิบัติทุกครั้ง) ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ก่อนลงมือทำงาน (Mean = 2.73 ร้อยละ 76.4 ปฏิบัติทุกครั้ง)

การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ พนักงานโรงไฟฟ้าปฏิบัติตนในระดับดี 7 เรื่อง (Mean = 2.83 ถึง 2.35) และปานกลาง 2 เรื่อง (Mean = 2.31 เท่ากัน) พนักงานรายงาน สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยให้หัวหน้างานทราบทันทีที่พบเห็น (Mean = 2.83 ร้อยละ 83.3 ปฏิบัติทุกครั้ง) ปฏิบัติตามคู่มือการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร (Mean = 2.78 ร้อยละ 81.5 ปฏิบัติทุกครั้ง) และไม่สูบบุหรี่ขณะปฏิบัติงาน (Mean = 2.74 ร้อยละ 79.2 ไม่เคยปฏิบัติ) อย่างไรก็ตาม พนักงานร้อยละ 14.8 ไม่เคยได้รับการอบรมความปลอดภัยจากหัวหน้างาน/หัวหน้าแผนกก่อน ปฏิบัติงาน และร้อยละ 14.5 ไม่สวมเยียปลั๊ก (Ear Plugs) หรือเยียมัพ (Ear Muffs) เมื่อปฏิบัติงาน หรือเข้าไปในบริเวณที่มีเสียงดัง

การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน พนักงานโรงไฟฟ้าปฏิบัติตนในระดับดี 7 เรื่อง (Mean = 2.88 ถึง 2.68) และปานกลาง 1 เรื่อง (Mean = 2.02) คือ พนักงานรีบแจ้งหัวหน้างานหรือผู้บริหารทราบทันทีที่เห็นสิ่งที่เป็นอันตรายในการทำงาน (Mean = 2.88 ร้อยละ 87.5 ปฏิบัติทุกครั้ง) ร่วมกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน (Mean = 2.86 ร้อยละ 89.3 ปฏิบัติเป็นประจำ) และดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (Mean = 2.81 ร้อยละ 81.5 ปฏิบัติเป็นประจำ) อย่างไรก็ตาม มีพนักงานร้อยละ 34.5 ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามป้ายห้าม หรือป้ายเตือนอันตรายที่ติดอยู่ในสถานที่ทำงานเป็นประจำ

## ส่วนที่ 6 แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน

การแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน 46 คน จากทั้งหมด 62 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 สรุปได้ดังนี้

### 1. การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ต่าง ๆ

พนักงานเห็นว่า การปฏิบัติงานในบริเวณโรงงานควรมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอกับจำนวนพนักงานและมีประสิทธิภาพ เช่น ถุงมือหนักรัดความร้อน และผ้าปิดจมูกอย่างหนา ตรวจเช็คอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ให้พร้อมใช้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานโดยจัดวางในตู้เก็บอุปกรณ์ให้เป็นหมวดหมู่ มีห้องพยาบาลเพื่อปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุภายในโรงไฟฟ้า และมีปั๊มดับเพลิงเดินสายไปประจำ ณ จุดสำคัญในโรงไฟฟ้าซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

### 2. การส่งเสริมความปลอดภัยสำหรับพนักงานโรงไฟฟ้า

พนักงานเห็นว่า นายจ้างควรให้ความรู้ด้านการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานและสร้างจิตสำนึกให้พนักงานทุกคนใส่ใจและปฏิบัติตาม โดยเชิญวิทยากรมาฝึกอบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานแก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ และปฐมพยาบาลหรืออบรมพนักงานเรื่องความปลอดภัยในการทำงานก่อนปฏิบัติงาน

#### ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หัวหน้าแผนกเดินเครื่อง และหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

#### ความเห็นของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย

1. สาเหตุของความไม่ปลอดภัยในการทำงาน เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดจากความประมาทและขาดความตระหนักในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

2. การควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน ขณะนี้ (พ.ศ. 2549) นายจ้างกำหนดนโยบายความปลอดภัยในการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ยังไม่มีแผนที่ชัดเจน สำหรับแนวทางดำเนินการนั้นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานจะกำหนดในภายหลัง

3. การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานที่ดีที่สุด คือ มีสติ มีสามัญสำนึก และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด หน่วยงาน

ยังไม่ได้ให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน รวมทั้งวิธีป้องกันให้แก่พนักงานโรงไฟฟ้า ก่อนเข้าปฏิบัติงาน แต่ส่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไปรับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานและจัดประชุม อบรม สัมมนา เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน การตรวจสอบ คุณภาพและสภาพของเครื่องป้องกันอันตรายก่อนใช้งาน และสาธิตวิธีปฐมพยาบาลให้แก่พนักงานบางคน

4. การคุ้มครองสุขภาพพนักงาน เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเห็นว่า พนักงานโรงไฟฟ้าควรได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี

#### ความเห็นของหัวหน้าแผนกเดินเครื่อง

1. สาเหตุของความไม่ปลอดภัยในการทำงานหัวหน้าแผนกเดินเครื่องเห็นว่า สาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดจากความประมาท สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะทำงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงาน

2. การควบคุมความปลอดภัยในการทำงานการประกาศใช้และการประชาสัมพันธ์ นโยบายและแผนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานยังไม่มีดีพอ แนวทางการควบคุมความปลอดภัยยึดหลักการลดสถิติอุบัติเหตุภายในโรงงานและการกวดขันเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามกฎหมายของโรงงาน

3. การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานที่ดีที่สุด คือ การจัดอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและสอบวัดผลพนักงานทุกคน และจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้พนักงานสวมใส่ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน หัวหน้าแผนกเดินเครื่องไม่เคยได้รับความรู้เรื่องอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน และการป้องกันแก่พนักงานโรงไฟฟ้าก่อนเข้าปฏิบัติงาน แต่นายจ้างส่งเฉพาะเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไปฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานเท่านั้น เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจึงควรตรวจสอบคุณภาพและสภาพของเครื่องป้องกันอันตรายก่อนใช้งาน และสาธิตวิธีปฐมพยาบาลให้แก่พนักงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรืออาการเจ็บป่วยฉุกเฉิน

4. การคุ้มครองสุขภาพพนักงาน พนักงานโรงไฟฟ้าควรได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและมีสวัสดิการที่นอกเหนือจากสวัสดิการตามกฎหมายแรงงาน คือ มีประกันอุบัติเหตุโดยนายจ้างหักจากเงินเดือนของพนักงานหนึ่งเดือนเป็นเงินเบี้ยประกันประจำปี

### ความเห็นของหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุง

1. สาเหตุของความไม่ปลอดภัยในการทำงาน หัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็นว่า สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน คือ ความประมาท ขาดความระมัดระวัง ไม่มีความรู้วิธีการและขั้นตอนในการทำงานที่ถูกต้อง

2. การควบคุมความปลอดภัยในการทำงาน แม้นายจ้างกำหนดนโยบายความปลอดภัยเป็นลายลักษณ์อักษร แต่การวางแผนความปลอดภัยยังไม่ชัดเจน สำหรับแนวทางดำเนินการนั้นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจะกำหนดในภายหลัง

3. การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน หน่วยงานไม่ได้ให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานแก่พนักงานโรงไฟฟ้าก่อนเข้าปฏิบัติงาน แต่ส่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไปฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน หัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็นว่า เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยควรอบรมพนักงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและวิธีการทำงานที่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือตามคู่มือปฏิบัติงาน ปฐมนิเทศหรืออบรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เหมาะสมให้แก่พนักงาน ตรวจสอบคุณภาพและสภาพของเครื่องป้องกันอันตรายก่อนใช้งาน และสาธิตวิธีปฐมพยาบาลให้แก่พนักงานบางคน

4. การคุ้มครองสุขภาพพนักงาน หัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็นว่า หน่วยงานควรตรวจสุขภาพพนักงานเป็นประจำทุกปี

โดยสรุปแล้วเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หัวหน้าแผนกเดินเครื่อง และหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็นตรงกันในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ความประมาทเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน นโยบายและแผนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานยังไม่ชัดเจน หน่วยงานไม่ได้ให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุ และโรคจากการทำงานแก่พนักงานโรงไฟฟ้าก่อนเข้าปฏิบัติงาน แต่ส่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไปฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานเท่านั้น เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยควรตรวจสอบคุณภาพและสภาพของเครื่องป้องกันอันตรายก่อนใช้งาน และสาธิตวิธีปฐมพยาบาลให้แก่พนักงาน และพนักงานโรงไฟฟ้าควรได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี สำหรับประเด็นที่เห็นต่างกัน คือ หัวหน้าแผนกเดินเครื่องเห็นว่า แนวทางการควบคุมความปลอดภัยยึดหลักการลดสถิติอุบัติเหตุภายในโรงงาน และการกวดขันเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามกฎหมายของโรงงาน แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานที่ดีที่สุด คือ การจัดอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและสอบวัดผลพนักงานทุกคนส่วนเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเห็นว่า มีสติ มีสามัญสำนึก และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่าง

เครื่องวัด และหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็นว่า เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยควรอบรมพนักงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและวิธีการทำงานที่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือตามคู่มือปฏิบัติงาน ปฐมนิเทศหรืออบรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง

#### ส่วนที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

เนื่องจากพนักงานทั้งหมดไม่เคยเจ็บป่วยโรคอันเนื่องมาจากการทำงานเลย และพนักงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.3) ไม่เคยประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน จึงไม่สามารถศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับความปลอดภัยในการทำงานได้ ผู้ศึกษาจึงศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.15

เพศกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | เพศ          |              | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|------------|
|                                            | ชาย          | หญิง         |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 44<br>(2.78) | 11<br>(2.69) | 0.09                  | ไม่แตกต่าง |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 45<br>(2.51) | 11<br>(2.61) | 0.10                  | ไม่แตกต่าง |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 47<br>(2.65) | 11<br>(2.71) | 0.06                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 47<br>(2.61) | 11<br>(2.66) | 0.05                  | ไม่แตกต่าง |

\*หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า Mean

จากตารางที่ 4.15 พนักงานที่มีเพศต่างกัน ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ ด้านการส่งเสริม

ความปลอดภัย และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.09, 0.10, 0.06 และ 0.05 ตามลำดับ ซึ่งไม่เกิน 0.10)

ตารางที่ 4.16  
อายุกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | อายุ         |              | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|------------|
|                                            | 19-30 ปี     | 19-30 ปี     |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 32<br>(2.82) | 23<br>(2.69) | 0.13                  | แตกต่าง    |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 32<br>(2.61) | 24<br>(2.42) | 0.19                  | แตกต่าง    |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 33<br>(2.70) | 25<br>(2.62) | 0.08                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 33<br>(2.68) | 25<br>(2.53) | 0.15                  | แตกต่าง    |

จากตารางที่ 4.16 พนักงานที่อายุต่างกันปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการส่งเสริมความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.08) แต่ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.13, 0.19 และ 0.15 ตามลำดับ) โดยพนักงานที่มีอายุ 19-30 ปี ใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม มากกว่าพนักงานที่มีอายุมากกว่า 30 ปี

ตารางที่ 4.17  
ระดับการศึกษากับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย  
ในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | ระดับการศึกษา             |                                   | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|---------------------------|-----------------------------------|-----------------------|------------|
|                                            | มัธยม/ปวช.<br>หรือต่ำกว่า | อนุปริญญา/<br>ปวส.หรือ<br>สูงกว่า |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 27<br>(2.74)              | 28<br>(2.79)                      | 0.09                  | ไม่แตกต่าง |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 28<br>(2.44)              | 28<br>(2.62)                      | 0.18                  | แตกต่าง    |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 30<br>(2.62)              | 28<br>(2.72)                      | 0.10                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 30<br>(2.55)              | 28<br>(2.68)                      | 0.13                  | แตกต่าง    |

จากตารางที่ 4.17 พนักงานที่ระดับการศึกษาต่างกันปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ และด้านการส่งเสริมความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.09, 0.10 ตามลำดับ) แต่ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมแตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.18 และ 0.13 ตามลำดับ) โดยพนักงานที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือสูงกว่า ป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีการศึกษาระดับมัธยม/ปวช. หรือต่ำกว่า

ตารางที่ 4.18  
สถานภาพสมรสกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย  
ในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | สถานภาพสมรส  |              | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|------------|
|                                            | โสด          | สมรสแล้ว     |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 25<br>(2.80) | 30<br>(2.74) | 0.06                  | ไม่แตกต่าง |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 25<br>(2.62) | 31<br>(2.45) | 0.17                  | แตกต่าง    |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 25<br>(2.69) | 33<br>(2.65) | 0.04                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 25<br>(2.67) | 33<br>(2.57) | 0.10                  | ไม่แตกต่าง |

จากตารางที่ 4.18 พนักงานที่สถานภาพสมรสต่างกันปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด้านการส่งเสริมความปลอดภัย และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.06, 0.04 และ 0.10 ตามลำดับ) แต่ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.17) โดยพนักงานที่ยังโสดป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุมากกว่าพนักงานที่สมรสแล้ว



ตารางที่ 4.19  
รายได้กับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | รายได้             |                      | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|--------------------|----------------------|-----------------------|------------|
|                                            | 4,000-8,000<br>บาท | มากกว่า<br>8,000 บาท |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 38<br>(2.75)       | 17<br>(2.80)         | 0.05                  | ไม่แตกต่าง |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 39<br>(2.49)       | 17<br>(2.62)         | 0.13                  | แตกต่าง    |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 41<br>(2.66)       | 17<br>(2.69)         | 0.03                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 41<br>(2.59)       | 17<br>(2.67)         | 0.08                  | ไม่แตกต่าง |

จากตารางที่ 4.19 พนักงานที่รายได้ต่างกันปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด้านการส่งเสริมความปลอดภัย และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.05, 0.03 และ 0.08 ตามลำดับ) แต่ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.13) โดยพนักงานที่มีรายได้มากกว่า 8,000 บาท ป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุมากกว่าพนักงานที่มีรายได้ 4,000-8,000 บาท

ตารางที่ 4.20  
อายุการทำงานกับการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

| การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัย<br>ในการทำงาน | อายุการทำงาน |              | ผลต่างของ<br>ค่า Mean | การแปลผล   |
|--------------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|------------|
|                                            | 1 ปี         | มากกว่า 1 ปี |                       |            |
| การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ                   | 25<br>(2.70) | 30<br>(2.82) | 0.12                  | แตกต่าง    |
| การป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ             | 26<br>(2.46) | 30<br>(2.58) | 0.12                  | แตกต่าง    |
| การส่งเสริมความปลอดภัย                     | 27<br>(2.63) | 31<br>(2.70) | 0.07                  | ไม่แตกต่าง |
| รวม                                        | 27<br>(2.56) | 31<br>(2.67) | 0.11                  | แตกต่าง    |

จากตารางที่ 4.20 พนักงานที่อายุการทำงานต่างกันปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการส่งเสริมความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.07) แต่ปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม แตกต่างกัน (ผลต่างของค่า Mean = 0.12, 0.12 และ 0.11 ตามลำดับ) โดยพนักงานที่มีอายุการทำงานมากกว่า 1 ปีใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีอายุการทำงาน 1 ปี

### การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานโรงไฟฟ้าพลังชีวมวล A” ผู้ศึกษาได้แยกประเด็นเพื่อนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

#### โรคจากการทำงาน

การศึกษาจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการให้พนักงานตอบแบบสอบถาม พบว่า ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา พนักงานโรงไฟฟ้าไม่เคยเจ็บป่วยด้วยโรคซึ่งแพทย์ได้วินิจฉัยว่าเป็นโรคอันเนื่องมาจากการทำงานเลย เนื่องจากโรงไฟฟ้าแห่งนี้ได้เริ่มประกอบกิจการมาประมาณ 2 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “โรคจากการประกอบอาชีพ” ของทวิสุข พันธุ์เพ็ง (2539, น. 25) ได้อธิบายไว้ว่า โรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน มีสาเหตุหลักมาจากการสัมผัสสิ่งคุกคาม หรือสภาวะแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม โดยที่อาการของความเจ็บป่วยนั้น ๆ อาจเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานในขณะที่ทำงาน หรือหลังจากการทำงานเป็นเวลานาน ประกอบกับ แนวคิดเรื่อง “โรคจากการทำงาน” ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2540, น. 8) ได้อธิบายไว้ว่า โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงานนี้ บางโรคอาจจะปรากฏอาการอย่างเฉียบพลัน เนื่องจากการได้รับสิ่งที่ทำให้เกิดโรคนั้นทีละน้อย ๆ เป็นเวลานานหลายเดือนหรือหลายปี ซึ่งเมื่อป่วยด้วยโรคจากการทำงานส่วนใหญ่แล้ว จะมีความรุนแรงสูง และไม่อาจรักษาให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ และเป็นจำนวนมากที่มีความรุนแรงถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิต

#### พนักงานที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน

พนักงานที่มีอายุ 19-30 ปี ใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีอายุมากกว่า 30 ปี (ตารางที่ 4.16) ดังนั้น พนักงานที่มีอายุมากกว่า 30 ปีจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน อาจเนื่องจากพนักงานดังกล่าวมีประสบการณ์ในการทำงานมานานจนประมาท และไม่ได้ให้ความสำคัญแก่การปฏิบัติตนด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ ภูษิต เกียรติคุณ (2535, น. 53-61) ที่อธิบายไว้ว่า คนงานที่มีอายุมาก มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยน้อยกว่าคนงานที่มีอายุน้อย

พนักงานที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือสูงกว่าป้องกันอันตรายจาก อุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีการศึกษาระดับมัธยม/ปวช. หรือต่ำกว่า (ตารางที่ 4.17) ดังนั้น พนักงานที่มีการศึกษาน้อยจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน เนื่องจากคนที่มีความรู้หรือมีการศึกษาในระดับสูง ย่อมระมัดระวัง ป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ และรักษาสุขภาพของตนได้ดีกว่าคนที่ขาดความรู้ หรือมีการศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภูษิต เกียรติคุณ (2535, น. 53-61) ที่ว่า คนงานที่จบการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยมากกว่าคนงานที่จบระดับมัธยมศึกษา และมากกว่าคนงานที่จบระดับ ประถมศึกษา

พนักงานที่มีอายุการทำงานมากกว่า 1 ปีใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ ป้องกันอันตราย จากอุบัติเหตุ และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีอายุการทำงาน 1 ปี ดังนั้น พนักงานที่มีอายุการทำงานน้อยจึงอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ จากการทำงานมากกว่าพนักงานที่มีอายุการทำงานมาก เนื่องจากขาดความรู้ ความชำนาญ และ มีการทำงานที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูชีพ ร่มไทร (2524, น. บทคัดย่อ) อธิบายว่า อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดกับคนงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย และ ผลการศึกษาของ สงวนศรี แต่งบุญงาม และคณะ (2533, น. บทคัดย่อ) คือ คนงานที่ได้รับ อุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และไปรักษาที่โรงพยาบาลบางปะกง จังหวัด ฉะเชิงเทรา สภาวะที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุ คือ อายุการทำงานยังน้อย คือ ทำงาน เฉลี่ยประมาณ 5 เดือน และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

#### พฤติกรรมเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ

การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือ น้อย ที่สุด คือ ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ก่อนลงมือทำงาน ซึ่งปฏิบัติอยู่ใน ระดับดี (ตารางที่ 4.14) ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่า ควรตรวจสอบคุณภาพ และสภาพของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลก่อนใช้

การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ น้อยที่สุด คือ หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนกอบรมพนักงานเกี่ยวกับความปลอดภัยก่อนปฏิบัติงาน ซึ่งปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.14) และเมื่อปฏิบัติงานหรือเข้าไปในบริเวณที่มี เสียงดัง จะสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันเสียง เช่น Ear Plugs หรือ Ear Muffs ทันที ซึ่งปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.14) พนักงานโรงไฟฟ้าเห็นว่า ควรปฐมนิเทศหรืออบรมพนักงานเรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อนปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่อง ความปลอดภัยของ วิฑูรย์ สิมะโชติ (2537, น. 156) ซึ่งอธิบายว่า ความปลอดภัย หมายถึง สภาวะการณ์ที่ปราศจากภัยรวมถึงอันตราย ความเสี่ยง ซึ่งสามารถดำเนินการโดยใช้หลักการ ป้องกันอุบัติเหตุอันตรายในสถานประกอบการเบื้องต้น คือ การให้ความรู้หรือการส่งเสริม การศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจถึงภัยอันตรายใน กระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้อง และสามารถปฏิบัติงานอย่างถูกต้องปลอดภัย รวมถึงสามารถป้องกัน อันตรายที่อาจเกิดขึ้น

การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานด้านการส่งเสริมความปลอดภัย น้อยที่สุด คือ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามป้ายห้าม หรือป้ายเตือนอันตรายที่ติดอยู่ในสถานที่ทำงาน ซึ่งปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.14) พนักงานโรงไฟฟ้าเห็นว่า ควรให้ความรู้ด้านความ ปลอดภัยในการทำงานและสร้างจิตสำนึกให้พนักงานทุกคนอย่างสม่ำเสมอ และเจ้าหน้าที่ความ ปลอดภัย หัวหน้าแผนกเดินเครื่อง และหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและซ่อมบำรุงเห็น ตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน คือ ความประมาท และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สงวนศรี แต่งบุญงาม และคณะ (2533, น. บทคัดย่อ) ได้อธิบายว่า สภาวะที่ สัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุ พบว่า เกิดขึ้นในด้านของตัวคนงานซึ่งพบว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ของโรงงาน

#### ระบบบริหารงานความปลอดภัย

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หัวหน้าแผนกเดินเครื่อง และหัวหน้าแผนกประสิทธิภาพและ ซ่อมบำรุง เห็นตรงกันว่า นโยบาย และแผนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานยังไม่ชัดเจน และแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน คือ การจัดอบรมเรื่องความปลอดภัยใน การทำงาน ทั้งนี้ระบบบริหารงานความปลอดภัยนั้นผู้ที่มีความรับผิดชอบกำหนดนโยบาย ความปลอดภัย กฎระเบียบและข้อบังคับของโรงไฟฟ้าควรกำหนดให้มีความเหมาะสมและชัดเจน

และสามารถบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องความปลอดภัยของ วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2537, น. 156) อธิบายว่า ความปลอดภัยสามารถดำเนินการโดยใช้หลักการ ป้องกันอุบัติเหตุอันตรายในสถานประกอบการเบื้องต้น อันได้แก่ หลักการ 3E คือ การควบคุมทาง วิศวกรรม (Engineering) การนำความรู้ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์มาใช้ในการออกแบบ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับลักษณะการทำงานและสามารถป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ หรือ ลดอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุลงได้ การให้ความรู้ (Education) โดยปฐมนิเทศหรืออบรม พนักงานเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจถึงอันตรายใน กระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้อง และสามารถปฏิบัติงานอย่างถูกต้องปลอดภัย รวมถึงสามารถ ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และการบังคับ (Enforcement) การออกกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ หรือ วิธีการปฏิบัติงานมาตรฐาน เพื่อควบคุมและบังคับให้มีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยภายใต้ สภาพแวดล้อมที่ถูกต้องตามมาตรฐาน